

2007-01-17

LS 0611-1835

Landstingsstyrelsen

Yttrande över delbetänkandet Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningen – med förslag om organisation samt löne- och byggkostnadsutjämning (SOU 2006:84)

Föredragande landstingsråd: Chris Heister

ÄRENDET

Finansdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över delbetänkandet Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningen – med förslag om organisation samt löne- och byggkostnadsutjämning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge remissvar till Finansdepartementet enligt nedan.

Generella synpunkter

Utjämningsystemet bör reformeras, vilket motiveras av dess orimliga fördelningspolitiska konsekvenser såväl som av att systemet är onödigt komplicerat och komplext i sin uppbyggnad och utformning.

Den kommunalekonomiska utjämningen för kommuner och landsting har varit föremål för återkommande översyn och utredningsarbete. Det kan konstateras att effekterna av det nuvarande utjämningsystemet drabbar såväl kommuner som landsting i framför allt Stock-

Bilagor

- 1 Sammanfattning
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

2006-12-18

2007-01-17

LS 0611-1835

holms län mycket hårt. Det nuvarande utjämningsystemet leder till allvarliga konsekvenser för hela Stockholmsregionen och motverkar den kraftiga tillväxtpotential som finns i regionen och därigenom påverkas även rikets samlade tillväxtpotentialer på ett negativt sätt. En konsekvens med dagens utjämningsystem är att det ger negativa effekter på regioner som lyckas att skapa tillväxt och sysselsättning.

En annan av de konsekvenser som det nuvarande utjämningsystemet medför är att Stockholms läns landsting som har högst skatt i landet tvingas skicka en betydande del av skattemedlen till landsting som har lägre skatt. Detta är helt orimligt. Effekten av detta kan beskrivas som att till exempel en låginkomsttagare i Stockholm läns landsting betalar högre skatt för att finansiera en lägre skatt för höginkomsttagare i andra landsting. Detta är en allvarlig brist i utjämningsystemets konstruktion som skapar icke önskvärda fördelningspolitiska konsekvenser.

Vår uppfattning är att såväl konsekvenserna av utjämningsystemet som det faktum att det ständigt är föremål för översyn är tydliga indikatorer på att systemet i sin grund är felkonstruerat. Principen att landstingskatten ska avse verksamhet i det landsting där skatten betalas bryts avseende Stockholms läns landsting och dessutom ett antal kommuner.

Ovan beskrivna effekter av det nuvarande inomkommunala utjämningsystemet visar att en reformering av systemet är nödvändig. Det är rimligt att anta att en sådan reformering är tidskrävande, varför det är väsentligt att åtgärda de brister i nuvarande utjämningsystemet i enlighet med de i delbetänkandet föreslagna åtgärderna, vilka föreslås träda i kraft från den 1 januari 2008.

Specifika synpunkter på delbetänkandet

De förändringar som föreslås i delbetänkandet går i rätt riktning och leder till tydliga förbättringar av systemet. Framför allt förslaget att inkludera lönekostnader i kostnadsutjämnningen är en väsentlig förbättring.

Lönekostnadsutjämnningen

Att beakta lönekostnader i utjämningsystemet ser vi som en positiv utveckling av systemet. Det kan konstateras att lönekostnaden för likvärdigt arbete varierar mellan olika regioner och att det är en viktig förändring att lönekostnaderna beaktas i kostnadsutjämnningen. För landsting som får tillägg för strukturellt högre lönekostnader kan dock konstateras att dessa landsting får delvis finansiera dessa själva genom att ett och samma avdrag per invånare åsätts alla landsting. Vi anser att det är viktigt att full kompensation avseende strukturellt högre lönekostnader ges, dvs att de landsting som har strukturellt höga lönekostnader inte själva ska finansiera utjämnningen.

Byggekostnadsutjämnningen

Vidare noteras att byggkostnadsutjämningsen endast gäller kommunerna och inte omfattar landstingen. Detta är inte logiskt i förhållande till faktiska omständigheter eller i förhållande till systemets uppbyggnad i övrigt. Vi anser att även landstingen bör omfattas av byggkostnadsutjämningsen. Vi anser vidare att även markkostnader bör beaktas i systemet.

Delmodellen hälso- och sjukvård

Vi ställer oss positiva till den uppdatering som görs avseende delmodellen hälso- och sjukvård. Vi ser dock att det finns ett behov av ytterligare analys av ett antal faktorer i delmodellen hälso- och sjukvård. Vi anser bland annat att det är nödvändigt att analysera huruvida skillnader föreligger mellan de olika landstingen avseende diagnossättning och hur dessa eventuella skillnader beaktas i utjämningsmodellen. Vidare finns det anledning att analysera hur hantering av vårdtunga patienter i öppen- respektive slutenvård ska beaktas av utjämningsystemet samt hur storstädernas belastning av psykiatrisk samt missbrukarvård fångas upp av utjämningsystemet. En annan aspekt som är väsentlig att analysera är om det finns strukturella skillnader i efterfrågan på hälso- och sjukvård mellan olika landsting och hur dessa strukturella skillnader kan utjämnas för. Dessa frågeställningar är ytterligare ett exempel på de faktorer som visar på att Stockholmsregionens speciella förutsättningar inte beaktas i utjämningsystemet i dagsläget.

Förslag om organisation

I delbetänkandet föreslås att Statskontoret ges i uppdrag att ansvara för den löpande uppföljningen och administrationen av utjämningsystemet. Det är möjligt att Statskontoret är lämplig organisatorisk hemvist för att hantera dessa frågor. Då landstingsstyrelsen förespråkar att en reformering av utjämningsystemet sker anser landstingsstyrelsen att ett beslut om organisatorisk hemvist kan fattas först efter en sådan reformering.

Chris Heister

Per-Inge Buskas

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Finansdepartementet har berett landstinget möjlighet att senast den 5 februari 2007 yttra sig över delbetänkandet "Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningsen – med förslag om organisation samt löne- och byggkostnadsutjämningsen".

En sammanfattning över betänkandet bifogas (bilaga).

Ärendet har remitterats till landstingsdirektören.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 18 december 2006 (bilaga 9) föreslagit landstingsstyrelsen besluta att avge yttrande enligt direktörens förslag

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 17 januari 2007.